

Cynulleidfa darged

pobl ifanc 11-14 oed

Isod, gweler gweithgareddau byr sy'n cyd-fynd â'n cynllun gwers manwl er mwyn cefnogi thema 'Ewch ati i newid pethau: Dewch ynghyd er mwyn cael rhyngwrwyd gwell.'

SID TV

Gwylwch y fideo SID TV ar gyfer pobl ifanc 11-14 oed. Trafodwch y themâu a drafodir yn y ffilm am hunaniaeth ar-lein ac all-lein, a'r dewisiadau y mae pobl ifanc yn eu gwneud am y ffordd y maent yn cynrychioli eu hunain.

www.saferinternet.org.uk/safer-internet-day/2017/sid-tv

Dyfalur emoji

Mae emojis wedi dod yn rhan bwysig o'r ffordd y byddwn yn cyfathrebu ar-lein ac i nifer, maent yn ffordd o gyfleu gwahanol emosiynau trwy luniau. Dangoswch ddetholiad o emojis (**Atodiad 1**) a gofynnwch i'r bobl ifanc nodi/trafod yr hyn y mae pob un yn ei olygu.

Cwestiynau allweddol:

- A yw'r holl atebion yr un peth neu a oes unrhyw wahaniaethau barn?
- Pam ein bod yn defnyddio emojis?
- A fydd pobl wastad yn deall yr hyn yr ydym yn ei olygu pan fyddwn yn cynnwys emoji?
- A oes unrhyw emojis ar goll yn eich barn chi? Yn arbennig, rhai a allai'ch cynrychioli chi, ee fel y trafodir yn yr erthygl hon www.bbc.co.uk/newsbeat/article/36955469/apple-replaces-gun-emoji-for-water-pistol-and-introduces-100-other-characters 'Can you relate to the emojis?'

Siaradau emoji

Chwaraewch gêm o siaradau emoji! Mae pobl ifanc yn defnyddio emojis er mwyn creu cyngor defnyddiol er mwyn cael rhyngwrwyd gwell ac er mwyn gweld a allant ddyfalu negeseuon ei gilydd. Gwahoddir ysgolion/sefydliadau i rannu eu siaradau emoji ar gyfryngau cymdeithasol. Darllenwch fwy am hyn, lawrlwythwch ddeunyddiau ac ewch ati i gymryd rhan www.saferinternet.org.uk/emoji-charades.

Sut i ymateb

Mae delweddau'n ffordd boblogaidd iawn o gyfathrebu ar-lein. Anfonir tua 400 miliwn o negeseuon snap ar Snapchat bob dydd! Mae'r delweddau hyn yn tueddu i ennyn nifer fawr o sylwadau ac adweithiau hefyd, er enghraifft, hoffir delweddau ar Instagram 8,500 gwaith a gwneir 1,000 o sylwadau am ddelweddau ar Instagram bob eiliad.

Rhannwch y bobl ifanc i grwpiau a dosbarthwch ddelwedd postio ar gyfryngau cymdeithasol (**Atodiad 2**) a gofynnwch iddynt lenwi'r adrannau sylwadau. Mae'r rhan gyntaf yn gofyn iddynt ymateb gan ddefnyddio emojis yn unig, yna gofynnir iddynt ymateb trwy ddefnyddio geiriau. Cymharwch y ddau ymateb. A ydynt yn newid y ffordd y gallai rhywun fod yn teimlo am y ddelwedd y maent wedi'i phostio? A yw hi'n haws gwneud sylwadau am gynnwys gan ddefnyddio geiriau neu luniau (emojis)?

Grym memyn

Delwedd, fideo, darn o destun ac ati yw memyn ac mae'n ddoniol fel arfer ac yn cael ei gopïo a'i ledaenu'n gyflym gan ddefnyddwyr y rhyngwrdd, yn aml gyda mân amrywiadau. Yn aml, defnyddir y rhain fel ymateb i stori ar y newyddion, er mwyn herio rhywbeth neu er mwyn gwneud jôc.

Ceisiwch lunio'ch memyn eich hun er mwyn herio sut y mae pobl yn defnyddio delweddau ar-lein, ee

Yna, bydd modd rhannu'r rhain gyda gweddill yr ysgol/grwp/cymunedau trwy gyfrwng poster, gwefannau neu gyfryngau cymdeithasol.

Gweld y gwahaniaeth

Mae nifer enfawr o ddelweddau wedi'u hidlo yn cael eu postio ar gyfryngau cymdeithasol diolch i apiau fel Snapchat ac Instagram. Dros y blynyddoedd diwethaf, rydym wedi gweld ymddangosiad apiau sy'n caniatáu i chi olygu'ch hun-luniau hefyd er mwyn cael 'yr hun-lun perffaith'. Mae un ap penodol yn sôn ar ei wefan ei fod wedi cael ei lawrlwytho dros 60 miliwn gwaith.

Rhannwch y disgyblion i grwpiau a dosbarthwch y delweddau a olygwyd (**Atodiad 3**) a gofynnwch iddynt nodi'r newidiadau a wnaethpwyd i'r ddelwedd wreiddiol.

Cwestiynau allweddol:

- Pam bod pobl yn defnyddio hidlwyr?
- Sut allai delwedd wedi'i hidlo beri i rywun sy'n edrych arni deimlo?
- A oes mwy o bobl yn hoffi delweddau wedi'u hidlo?
- A oes unrhyw wahaniaethau rhwng y ffordd y gallai defnyddwyr gwrywaidd a benywaidd olygu eu hun-luniau? Pam?

Sefyllfaoedd gwylwyr

Mae'n gallu bod yn anodd gwybod sut i ddelio gyda ffrindiau sy'n postio delweddau sy'n peri i bobl deimlo'n drist neu ddelweddau amhriodol ar-lein. Yn y gweithgarwch hwn, rhannwch y bobl ifanc i grwpiau bach a gofynnwch iddynt drafod sefyllfa, gan ystyried yr hyn y byddech chi'n ei wneud fel gwyliwr a sut y byddech chi'n teimlo (**Atodiad 4**).

Cyngor i'w rannu::

Os ydych yn gofidio am ddelweddau'n cael eu defnyddio er mwyn peri gofid i rywun a seiberfwlio rhywun, mae'n bwysig eich bod:

- Yn sôn am hyn wrth eich ffrindiau, os ydych yn teimlo y gallwch chi wneud hynny, gan esbonio sut y gallai beri i rywun deimlo
- Mae modd i chi adrodd cynnwys ar-lein mewn ffordd ddienw bob amser, fodd bynnag, dim ond os yw'n torri'r amodau a thelerau y bydd yn cael ei ddileu
- Yn dweud wrth oedolyn yr ydych yn ymddiried ynddynt a dangos y dystiolaeth iddynt

Os ydych yn teimlo y gallwch drafod y delweddau y mae'ch ffrind wedi'u postio gyda nhw, dylech drafod:

- Y cam o ddileu'r cynnwys sy'n cyfleu gormod o wybodaeth bersonol
- Trefnu neu newid gosodiadau preifatrwydd
- Dileu cynnwys a allai bechu yn erbyn rhywun neu'ch pechu chi neu beri i eraill neu chi deimlo'n drist
- Eu hatgoffa bod negeseuon a lluniau'n cael eu camddeall ar-lein weithiau
- Os oes unrhyw ystyr cudd i'r hyn y maent wedi'i bostio, eu hatgoffa eich bod chi wastad yno a'ch bod yn dymuno'u cynorthwyo.

Os ydych yn teimlo nad ydych yn gallu gwneud hyn neu os ydych yn gofidio ac mae angen help arnoch, dylech wastad siarad ag oedolyn yr ydych yn ymddiried ynddynt.

Faint o gynnwys sy'n cael ei lanlwytho bob eiliad?

Fel cwis byr, gofynnwch i'r disgyblion ddyfalu faint o luniau sy'n cael eu lanlwytho i Instagram, faint o drydarau a anfonir, faint o ddelweddau sy'n cael eu postio ar Tumblr bob eiliad. Trowch at y wefan hon i ddatgelu'r atebion: www.internetlivestats.com/one-second/

Pa gyngor allech chi ei roi i berson ifanc ynghylch rheoli eu cynnwys ar-lein, gan eich bod yn gwybod faint sy'n cael ei lanlwytho bob eiliad nawr a pha mor gyflym y caiff pethau eu rhannu?

Rhannwch yr hyn yr ydych chi'n ei wneud er mwyn ymuno â'r sgwrs genedlaethol yn #SID2017

Beth am gymryd rhan yn yr ymgyrch cyfryngau cymdeithasol ar gyfer Diwrnod Defnyddio'r Rhyngwrwyd yn Fwy Diogel trwy rannu'r hyn yr ydych chi'n ei wneud ar gyfer y diwrnod?

Postiwch luniau a rhannwch yr hyn yr ydych yn ei wneud, gan ychwanegu'ch llais chi i'r ymgyrch byd-eang mwyaf ar gyfryngau cymdeithasol ynghylch defnyddio technoleg mewn ffordd ddiogel a chadarnhaol.

Gwnewch yn siŵr eich bod yn cynnwys **#SID2017 @UK_SIC**

Gall unrhyw luniau a rennir ar Twitter gan ddefnyddio'r hashnod uchod gael eu hail-drydar gan Ganolfan Rhyngwrwyd Mwy Diogel y DU i'n dilynwyd ac mae'n ffordd wych o sicrhau bod cynulleidfao eang yn gweld neges eich ysgol chi. Dim ond lluniau a anfonir gan gyfrifon Twitter ysgolion/sefydliadau fydd yn cael eu hail-drydar.

Pwysig: Sicrhewch eich bod wedi sicrhau caniatâd priodol rhieni ar gyfer unrhyw blant sy'n ymddangos yn y llun.

Atodiad 1

© [yuoak](#) wedi'i drwyddedu dan [Trwydded safonol stoc](#)

Atodiad 2

Ysgrifennwch sylw dan bob llun gan ddefnyddio emojis yn unig yn gyntaf, yna geiriau'n unig.

Jo1601

Emojis yn unig

Testun yn unig

JayTee02

Emojis yn unig

Testun yn unig

Atodiad 3

A oes modd i chi weld y newidiadau a wnaethpwyd i'r ddelwedd hon trwy ddefnyddio ap golygu? Mae 8 newid i'w darganfod, ond ni ychwanegwyd unrhyw hidlydd i'r ddelwedd hon.

©Childnet 2016

1: _____

2: _____

3: _____

4: _____

5: _____

6: _____

7: _____

8: _____

Atodiad 4

Sefyllfa 1

Mae'ch ffrindiau wedi dechrau postio memynnau a lluniau gan dynnu coes rhywun arall yn eich grŵp blwyddyn. Mae nifer fawr yn hoffi'r lluniau hyn ac yn eu rhannu. Rydych chi'n gwybod ei bod yn debygol bod y person hwn wedi gweld y lluniau, ond hyd yn hyn, nid oes unrhyw beth wedi cael ei wneud i'w stopio. Mae'ch ffrindiau'n meddwl mai ychydig bach o hwyl yw hyn ac maent yn eich annog chi i'w rhannu hefyd. Beth ydych yn mynd i'w wneud?

Sefyllfa 2

Mae gan eich ffrind dudalen cyfryngau cymdeithasol lwyddiannus a phoblogaidd iawn ac mae ganddynt tua 2000 o ddilynwyr. Maent yn ei defnyddio er mwyn rhoi cyngor am ffordd o fyw, delweddau a fideos ond yn ddiweddar, rydych chi wedi sylw eu bod yn rhannu eu lleoliad ac yn postio delweddau ohonynt yn gwisgo'u gwisg ysgol. Beth ydych chi'n mynd i'w wneud?

Sefyllfa 3

Mae'ch ffrind wastad yn hoffi postio memynnau a dyfyniadau doniol ond yn ddiweddar, maent i gyd wedi bod yn awgrymu y gallai rhywbeth fod o'i le. Beth ydych chi'n mynd i'w wneud?

Sefyllfa 4

Wrth edrych ar Instagram, byddwch yn dod ar draws delwedd y mae rhywun wedi'i phostio ac y mae'n gas i grŵp penodol o bobl. Beth ydych chi'n mynd i'w wneud?

Sefyllfa 5

Mae un o'ch ffrindiau wedi postio delwedd ohonoch chi nad ydych yn ei hoffi o gwbl. Rydych yn gofidio am y ffaieth ei bod ar-lein a'r hyn y gallai eraill ei feddwl ohonoch. Beth ydych chi'n mynd i'w wneud?